

Özel Eğitim Gündemi

Bu Sayıda

Otizm Spektrum Bozukluğunun Yaygınlığı Artıyor mu?

Otizm Spektrum Bozukluğu Anabilim Dalı Kuruldu

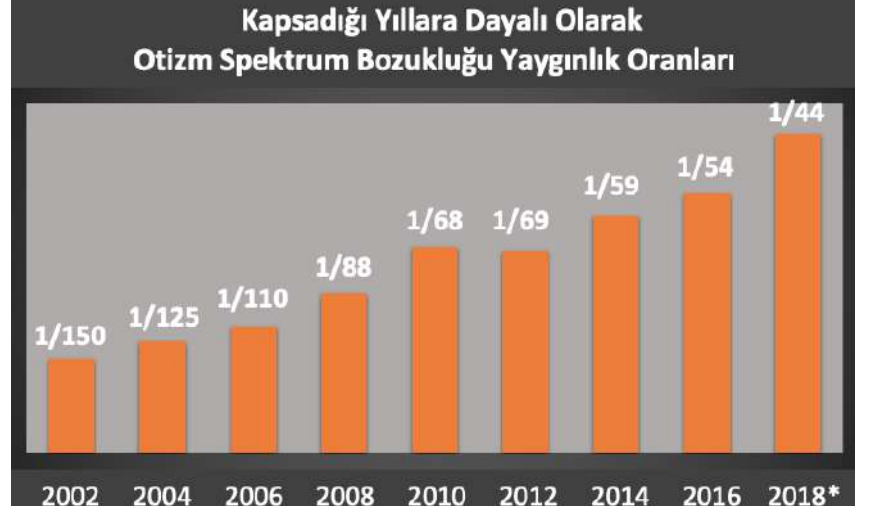
Türkiye'deki Bireylerin Otizm Algısı ve Bilgi Düzeyi

Düzenlenen Etkinlikler

Duyurular

Kitap Önerisi

Araştırma Köşesi

Otizm Spektrum Bozukluğunun Yaygınlığı Artıyor mu?

Otizm spektrum bozukluğunun yaygınlığı dünya genelinde giderek artış göstermekte ve bu yaygınlığa ilişkin veriler ise genellikle Amerikan Hastalıkları Koruma ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, [CDC]) tarafından oluşturulan Otizm ve Gelişimsel Yetersizlikleri İzleme Ağı'nın (Autism and Developmental Disabilities Monitoring [ADDM] Network) yürüttüğü çalışmalar dikkate alınarak yapılan tahminlere dayanmaktadır.

Otizm ve Gelişimsel Yetersizlikleri İzleme Ağı'nın 2018 verilerine göre, OSB'nin tüm ırk, etnik köken ve sosyoekonomik gruplarda meydana geldiği ve erkekler arasında kızlara göre 4,2 kat daha yaygın olduğu görülmektedir.

devamı s.2

Otizm Spektrum Bozukluğunun Yaygınlığı Artıyor mu?

Otizm spektrum bozukluğu (OSB), sosyal etkileşim ve iletişim yetersizlikleri ile sınırlı ve yineleyici davranış, ilgi ve etkinlik örüntüleriyle ortaya çıkan nörogelişimsel bir bozukluktur (American Psychiatric Association [APA], 2013). Otizm ve Gelişimsel Yetersizlikleri İzleme Ağı oluşturulduğundan bu yana OSB yaygınlığını düzenli olarak izlemekte ve yaklaşık iki yıllık aralıklarla bu verileri yayımlamaktadır. 2018'e ait veriler 2021'de yayımlanmıştır ve bu verilere göre 1000 çocuktan 23'ü OSB tanısı almaktadır (Maenner vd., 2018). 1985'te 2500 çocuktan birinde görülen OSB, 2000'de 166 çocuktan birinde, 2018'de ise 44 çocuktan birinde görülmeye başlanmıştır (Maenner vd., 2018). Görüldüğü üzere bu oranlar, OSB yaygınlığının giderek daha da artacağı konusunda ipucu verir niteliktedir.

2018 verilerine göre, OSB'nin tüm ırk, etnik köken ve sosyoekonomik gruplarda meydana geldiği ve erkekler arasında kızlara göre 4,2 kat daha yaygın olduğu görülmektedir. Aynı verilere dayalı olarak çocukların %35'inin zekâ puanının ≤ 70 ve daha altında olduğu, başka bir ifadeyle, OSB tanısı alan çocukların %35'inde OSB'ye zihinsel yetersizliğin eşlik ettiği rapor edilmektedir. Türkiye'de OSB'nin yaygınlığını belirlemeye yönelik kapsamlı çalışmalar olmasa da 3 yaşından küçük çocuklarda (18-36 ay) OSB görülme riskini belirlemeye yönelik yürütülen araştırmalar Türkiye'de OSB görülme riskinin %9-11 olduğunu göstermektedir (Çeleğen, 2020; Sağlık Bakanlığı & Tohum Otizm Vakfı, 2008). Bu verilerden yola çıkarak Türkiye'de de kapsamlı şekilde yapılacak olan yaygınlık çalışmalarına gereksinim duyulduğu söylenebilir.

Kaynaklar

- American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). Arlington: Author.
- Çeleğen, İ. (2020). 18-36 aylık çocuklarda otizm spektrum bozukluklarının yaygınlığı. *Icontech International Journal*, 4(2), 97-107.
- *Maenner MJ, Shaw KA, Bakian AV, et al. (2018) Prevalence and characteristics of autism spectrum disorder among children aged 8 years — Autism and Developmental Disabilities Monitoring Network, 11 Sites, United States, 2018. *MMWR Surveill Summ* 2021;70(No. SS-11):1-16. DOI: <http://dx.doi.org/10.15585/mmwr.ss7011aexternal icon>.
- Sağlık Bakanlığı & Tohum Otizm Vakfı. (2008). Otizm tarama projesi sonuç raporu. İstanbul: Yazar.

Prof. Dr. Şerife Yücesoy-Özkan,

ESOGÜ Eğitim Fakültesi Otizm Spektrum Bozukluğu Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı

Otizm Spektrum Bozukluğu Eğitimi Anabilim Dalı Kuruldu

2021-2022 Eğitim Öğretim Yılı Güz Döneminde Prof. Dr. Şerife Yücesoy-Özkan'ın ESOGÜ Özel Eğitim Bölümü kadrosuna katılmasının ardından Aralık ayı itibariyle Otizm Spektrum Bozukluğu Eğitimi Anabilim Dalı kurulmuştur. Başkanlığını Prof. Dr. Şerife Yücesoy-Özkan'ın yürüttüğü anabilim dalında Dr. Öğr. Üyesi Esra Orum-Çattık ve Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Tunç-Paftalı görev yapmaktadır.

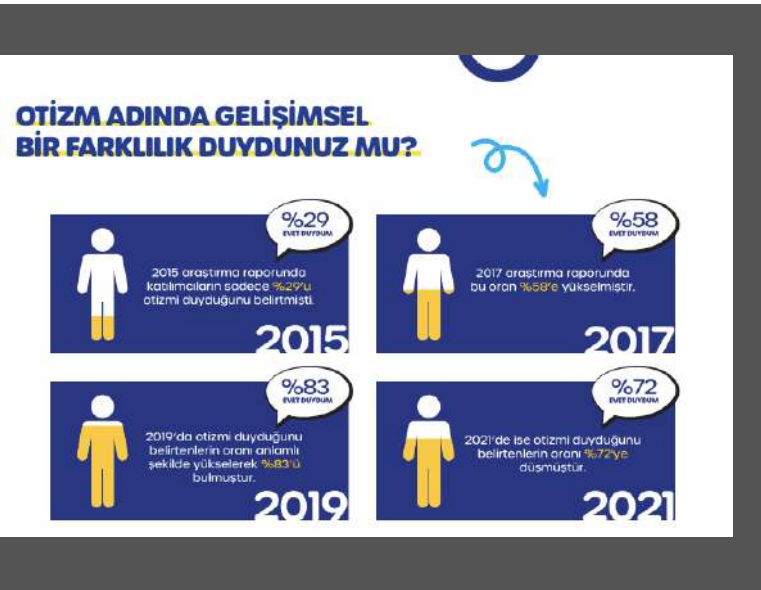
Otizm Spektrum Bozukluğu Eğitimi Anabilim Dalının genel hedefleri arasında otizm spektrum bozukluğu ile ilgili lisans ve lisansüstü düzeyinde dersler yürütmek, Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programında otizm spektrum bozukluğu uzmanlık alanıyla ilgili derslerin koordinasyonunu sağlamak ve otizm spektrum bozukluğu konusunda bilimsel araştırmalar yürütmek yer almaktadır.

Türkiye'deki Bireylerin Otizm Algısı ve Bilgi Düzeyi

Otizm spektrum bozukluğu (OSB) yaşamın ilk yıllarında ortaya çıkan, bireyin sosyal iletişim ve etkileşim becerilerinde sınırlılıklar ve sınırlı ilgi, tekrarlı davranış veya etkinliklerle kendini gösteren nöro-gelişimsel bir farklılıktır (APA, 2013). OSB'nin nedeni günümüzde hala tam olarak bilinmese de beyni etkileyen bazı sinir sistemi sorunları, genetik ve çeşitli çevresel faktörler üzerinde durulmaktadır (Heward, Morgan ve Konrad, 2017).

Tohum Otizm Vakfı (TOV), OSB olan bireylerin erken tanısının konulması, özel eğitim ile topluma kazandırılmasına öncülük edilmesi ve bunun yurt çapında yaygınlaştırılması amacıyla, kar amacı gütmeyen ve kamu yararını gözetten bir sağlık ve eğitim vakfı olarak 15 Nisan 2003'ten bu yana çalışmalarına devam etmektedir. GfK Türkiye, 1987 yılından bu yana Türkiye'de pazar araştırmaları konusunda faaliyet gösteren ve 100'den fazla ülkede hizmet veren bir araştırma kuruluşudur.

TOV ve GfK Türkiye işbirliği ile düzenli aralıklarla Türkiye'de yaşayan bireylerin otizm algısını ve bilgi düzeyini belirlemeye yönelik araştırmalar yapılmaktadır. Bu araştırmalar sırasıyla 2015, 2017, 2019 ve 2021 yılında düzenlenmiştir. Araştırmalar 15 ilin kentsel kesimlerinde yaşayan 15-65 yaş aralığında, farklı sosyoekonomik statülere sahip, her bir araştırma için ortalama 1245 kişi ile yüz yüze görüşülerek gerçekleştirilmiştir. Görüşülen kişiler çok aşamalı yarı tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Katılımcılara otizmi daha önce duyup duymadıkları, otizmin belirtilerinin ve nedenlerinin ne olduğu, otizmin tedavi edilip edilemeyeceği ve otizme yönelik temel yaklaşım ve yöntemlerin neler olduğu sorulmuştur.

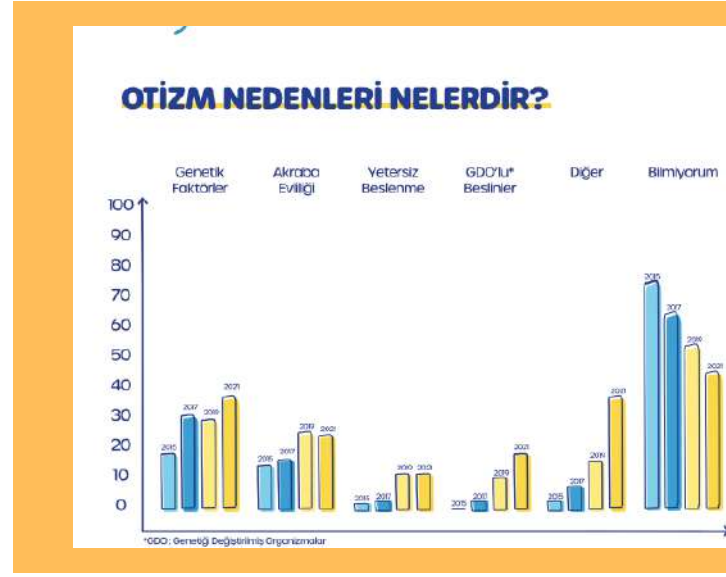
Bulgular 2015 yılında katılımcıların %29'unun, 2017'de %58'inin, 2019'da %83'ünün ve 2021'de %72'sinin otizm adında gelişimsel bir farklılığı duyduğunu göstermektedir. Katılımcılara otizmin belirtilerini bilip bilmedikleri sorulduğunda 2015'te %7'si, 2017'de %18'i, 2019'da %44'ü ve 2021'de %52'si "evet" yanıtını vermiştir. Katılımcılar arasında yaygın olarak söylenen ilk üç belirti sırasıyla (a) göz teması kuramamak, (b) sallanmak, parmak ucunda yürümek gibi hareketlere sahip olmak ve (c) takıntılı davranış göstermektir.

devamı s.5

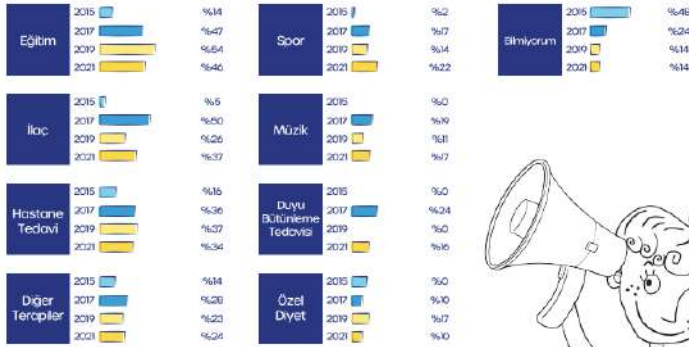
Otizmin nedenini bilmediğini söyleyen katılımcıların oranı 2015'te %78'ken, 2017'de %70'e, 2019'da %51'e ve 2021'de %45'e düşmüştür. Katılımcılar otizmin nedenleri arasında öncelikli olarak genetik ve diğer faktörleri belirtmişlerdir.

Katılımcılara otizme yönelik yaklaşım ve yöntemler sorulduğunda 2015'te %14'ü, 2017'de %47'si, 2019'da %54'ü ve 2021'de %46'sı "eğitim" demiştir. Katılımcıların belirttiği diğer yaklaşım ve yöntemler ilaç, hastane, spor, müzik, özel diyet ve diğer terapilerdir. "Bilmiyorum" yanıtını veren katılımcıların oranı 2015'te %48'ken, 2021'de %14'e inmiştir.

OTİZM TEDAVİSİNDE KULLANILAN TEMEL YÖNTEMLER NEDİR ?

2019 yılında otizmin caresine "eğitim" yanıtını verenlerin oranı %54 iken 2021'de bu oran %46'ya düşmüştür.

"Türkiye'de Yaşayan Bireylerin Otizm Algısı ve Bilgi Düzeyi Araştırmaları" son altı yıl içinde otizmin duyulan bir gelişimsel farklılık olduğunu, belirtilerine ve nedenlerine ilişkin farkındalığın arttığını ortaya koymaktadır. Ancak otizmliler için en etkili yaklaşımın "eğitim" olduğu henüz yeteri kadar bilinmemektedir. Katılımcıların bir kısmı ilaç, diyet ya da hastanede tedavinin otizmliler için etkili olacağını, bir kısmı ise bu konuda bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Son olarak 2021 yılında yapılan "Türkiye'de Yaşayan Bireylerin Otizm Algısı ve Bilgi Düzeyi Araştırmaları" bulguları otizm farkındalığına ilişkin umut verici olsa da farkındalık ve bilgilendirme çalışmalarına devam edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Kaynaklar

American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders fifth edition. Washington D.C.:American Psychiatric Pub.

Heward, W. L., Alber, S. R. ve Konrad, M. (2017). Exceptional children: An introduction to special education (11th Ed.). Boston: Pearson Education.

<https://www.tohumotizm.org.tr/wp-content/uploads/2021/08/GFK-BASKI.pdf>

https://www.tohumotizm.org.tr/wp-content/uploads/2020/01/GFK-Rapor-2019_Design_R7_Baski%4%B1.pdf

<https://www.tohumotizm.org.tr/wp-content/uploads/2019/12/GFK-master-baski-2017-1.pdf>

Nursinem Şirin
Tohum Otizm Vakfı Eğitim AR-GE Birimi Direktörü

Özel Öğrenme Güçlüğü Webinarı

Özel Eğitim Bölüm Başkanı Prof. Dr. Macid Ayhan Melekoğlu, Ankara Üniversitesi Özel Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi Öğrenme Güçlüğü Konuşuyor etkinlikleri kapsamında dördüncüsü düzenlenen "Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklarda Okuma Güçlüklerine Müdahale" adlı webinarı gerçekleştirmiştir.

The poster features a yellow and red background. At the top, it displays the Ankara University logo and the text 'Ankara Üniversitesi Özel Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi Öğrenme Güçlüğü Konuşuyor'. Below this, a circular photo shows Prof. Dr. Macid Ayhan Melekoğlu speaking at a podium. To the right of the photo, the date and time are listed: '18 Ocak 2022 Salı 19.30-21.00'. A yellow oval contains the title 'Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklarda Okuma Güçlüklerine Müdahale'. At the bottom left, the speaker's name and affiliation are provided: 'Prof. Dr. Macid Ayhan Melekoğlu Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'. A URL is at the bottom: 'https://eu.bbcollab.com/collab/ui/session/guest/4b266967e33c4d2d9c874ea304f6805e'.

Prof. Dr. Macid Ayhan Melekoğlu, sunumu sırasında özel öğrenme güçlüğü'nün tanımı, özel öğrenme güçlüğüne yönelik etkili öğretim yöntemleri, özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerde okuma problemleri ve akıcı okuma becerilerini geliştirme stratejileri konularında bilgi paylaşmıştır.

Erişim adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=nIBZZoK9HAU&t=16s>

Etkinlik Duyurusu

16. Yıllık Otizm Konferansı *16th Annual Autism Conference*

Uluslararası Davranış Analizi Birlięi (Association for Behavior Analysis International [ABAI]) tarafından bu yıl on altıncısı düzenlenecek olan Yıllık Otizm Konferansı (16th Annual Autism Conference) 5-7 Mart 2022 tarihleri arasında Seattle, Washington'da toplanacak. The Westin Hotel'de düzenlenecek olan konferansın bu yılki teması, "Otistik Bireyler ve Uygulamalı Davranış Analizi: İş Birlięi ve Toplum" olarak belirlenmiştir.

Ek Sınav Duyurusu

Azami Öğrenim Süresini Tamamlaması Nedeniyle İlişği Kesilecek veya İlişği Kesilen Öğrenciler İçin Azami Süre Sonu Ek Sınavları

Yükseköğretim Genel Kurulunun 27 Eylül 2021 tarihli toplantısında, Covid-19 Pandemi koşulları dikkate alınarak alınan kararlar kapsamında; 2017-2018 Eğitim-Öğretim Yılı ve sonrasında azami öğrenim süresinin sona ermesi nedeniyle ilişği kesilen veya 2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı sonunda azami öğrenim süresini tamamladığı için ilişği kesilme durumunda olan öğrencilere, başvuru yapmaları halinde bir defaya mahsus olmak üzere daha önce ek sınav haklarından yararlanılmamış devamsız, başarısız ve hiç alınmayan dersler için ek sınav haklarından yararlanabilmelerine karar verilmiştir.

İlişği Kesilmiş Öğrenciler İçin Son Başvuru Tarihi: 31 Ocak 2022

Azami Süre Nedeniyle İlişği Kesilecek Öğrenciler İçin Son Başvuru

Tarihi: 18 Şubat 2022

Azami Süre Sonu I. Ek Sınavları: 21-23 Şubat 2022

Azami Süre Sonu II. Ek Sınavları: 28 Şubat-02 Mart 2022

Tanıdan Müdahaleye Otizm Spektrum Bozukluğu El Kitabı

Otizm spektrum bozukluğu üzerine çalışmalar yapan araştırmacılara ve uygulamacılara güncel araştırmalar ışığında bütüncül bir bakış açısı sağlamak amacıyla hazırlanmış kapsamlı bir kitaptır. Kitapta eğitim, sağlık gibi farklı disiplinlerden gelen araştırmacıların yazdıkları bölümler yer almaktadır. Tüm bölümler otizm spektrum bozukluğu ile ilgili güncel konular ile ulusal ve uluslararası araştırmalar ışığında ele alınmıştır.

Tanıdan Müdahaleye Otizm Spektrum Bozukluğu El Kitabı üç kısımdan oluşmaktadır.

Kitabın I. Kısımını Otizm spektrum bozukluğuna genel bakış oluşturmakta ve bu kısımda OSB'nin tarihçesi, tanımları ve sınıflandırılması, bozukluğun yaygınlığı ve bu konudaki epidemiyolojik çalışmalar, nörolojisi, psikopatolojisi ve komorbid bozukluklar ile tarama ve tanılama ve eğitsel değerlendirme konularını içeren bölümler bulunmaktadır.

Kitabın II. Kısımını Gelişimsel ve davranışsal özellikler oluşturmakta ve bu kısımda OSB tanısı olan bireylerin bilişsel gelişim, motor gelişim ve duyuşal işleme, sosyal-duyuşal gelişim, uyumsal beceriler ve bağımsız yaşam, dil ve iletişim gelişimi, söz öncesi iletişim ve bu konuda daha ayrıntılı olarak ortak katılım, ortak dikkat, jestler, taklit ve oyun, sınırlı ve tekrarlayıcı davranışlar ve akademik özelliklerini kapsayan bölümler bulunmaktadır.

Kitabın III. Kısımında ise Müdahaleler konusu ele alınmakta ve bu kısımda, kanıt temelli odaklanmış ve kapsamlı müdahaleleri, tıbbi müdahaleler, alternatif ve destekleyici iletişim, sınıf yönetimi ve davranış kontrolü, ailelerle işbirliği, bütünleştirme uygulamaları, ekip yaklaşımı, ergenlik ve yetişkinlik, müdahale ve etik ilkeler konuları ile ülkemiz için gelecekte neler yapılabileceğine yönelik önerileri içeren bölümlere yer verilmektedir.

Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda beslenme bozuklukları, tipik gelişen ya da diğer gelişimsel yetersizliği olan çocuklara göre daha sık ve daha fazla çeşitlilikle ortaya çıkmaktadır. 2022'nin ilk günlerinde yayımlanan bu makalede otizm spektrum bozukluğu olan çocukların beslenme bozukluklarını belirlemek amacıyla "AUT-EAT" isimli bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Bu ölçme aracı; yemede aynılık ve ritüeller, aşırı yeme, çiğneme ve yutma sorunları, aşırı yiyecek seçiciliği, yemek sırasında problem davranışlar ve yemekten kaçınma alt boyutlarını ölçmektedir. Bu ölçme aracı, iş- uğraşı terapistleri, hemşireler, çocuk doktorları, diyetisyenler/beslenme uzmanları, konuşma patoloğları, uygulamalı davranış analistleri ve psikologlar dahil ancak bunlarla sınırlı olmayan uzmanlar tarafından kullanılabilir özelliklerde bir araçtır.

Journal of Autism and Developmental Disorders (2022) 52:811–822
https://doi.org/10.1007/s10803-021-44078-4

ORIGINAL PAPER

Eating Challenges in Children with Autism Spectrum Disorder: Development and Validation of the "Aut-Eat" Questionnaire (AEQ)

Eynat Gal¹ · Rotem Gal-Mishael¹ · Roril Enten-Vissokar² · Darren Hedley³ · Simon M. Bury⁴ · Orit Stolar⁵

Accepted: 10 March 2021 / Published online: 1 April 2021
© The Author(s), under exclusive licence to Springer Science+Business Media, LLC, part of Springer Nature 2021

Abstract

The Aut-Eat Questionnaire (AEQ) provides a novel and comprehensive assessment of eating problems and patterns in children with ASD. To establish the internal consistency and discriminant validity of the AEQ, parents of children with ASD ($n = 105$, $M_{age} = 40.85$, $SD = 15.67$ months) or typical development (TD; $n = 98$, $M_{age} = 50.33$, $SD = 16.50$ months) completed the AEQ. Questionnaire construction, content validity, factor analysis, internal consistency and discriminant validity are reported. The AEQ was reliable with high internal consistency in most domains. Significant differences were found between groups in all domains. The AEQ is a reliable and valid tool and may help to characterize eating difficulties in this population.

Keywords Autism spectrum disorder (ASD) · Eating problems · Autism eating assessment

Introduction

Pediatric feeding disorders affect around 25% of all children and up to 80% of children with developmental disabilities (Mannik & Pemas, 2000). In children with Autism Spectrum Disorder (ASD) (American Psychiatric Association, 2013), feeding difficulties occur more frequently and with greater diversity than in children who are typically developing and those with other developmental disabilities (Schreck et al., 2004; Dominick et al., 2007). Up to 90% of children with ASD present with some feeding difficulties (Kodak & Piazza, 2008), with food selectivity (up to 70%) being the most common (Tuchman-Retly et al., 2008). Although not all infant or childhood feeding issues are severe, even minor feeding problems can cause distress for both child and parent (Lutzer & Stein, 2013; Keel & Forney, 2013), and severe feeding issues can lead to serious medical complications (Kerwin, 1999).

Common problematic or atypical eating behaviors exhibited by children with ASD include food selectivity, food avoidance, chewing and swallowing problems, problems associated with repetitiveness, rituals, and restricted behaviors and interests, orientating, problem behaviors during mealtime and pica. Food selectivity is the most common eating problem and includes refusal of entire food groups (e.g., of fruits, vegetables, and proteins), restricted food repertoires (e.g., starches, snack or processed foods), and excessive or selective intake (Ledford & Gast, 2006; Bandini et al., 2010; Cernak et al., 2010; Sharp et al., 2013). Food avoidance, or the inability or refusal to eat all or most developmentally appropriate foods presented in more severe or extreme, and can result in the failure to meet caloric needs or dependency on a supplemental formula (Williams et al., 2009). Chewing and swallowing issues are also prevalent and can increase the risk of choking, respiratory infection, aspiration, malnutrition, and the need for medical procedures (Kerwin, 1999; Field et al., 2003; Nicholls & Bryant-Waugh, 2009). Rumination or the non-purposeful regurgitation of recently ingested food from the stomach to the mouth following consumption, where it is either expelled or re-swallowed, and pocketing or packing of food, characterized by holding food in the oral cavity or in the cheeks without swallowing for extended periods, are also serious feeding problems that pose significant health risks (e.g., malnutrition, weight loss, dehydration, tooth decay, choking and gastrointestinal bleeding, aspiration risk, decreased caloric intake) (Nicholls

✉ Eynat Gal
eynagal@gmail.com

¹ Department of Occupational Therapy, University of Haifa, Mount Carmel, 31908 Haifa, Israel
² Olga Tennison Autism Research Centre, La Trobe University, Melbourne, Australia
³ Shaner Medical Center, Department of Pediatrics, Autism Center, Zefat, Israel

Springer

Ocak 2021'de Journal of Autism and Developmental Disabilities dergisinde otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar ve gençler için kanıta-dayalı uygulamaların belirlendiği bir sistematik derleme yayımlanmıştır. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. Şerife Yücesoy-Özkan'ın da yazar olduğu bu sistematik derleme, bu konudaki derlemelerin üçüncüsüdür (Odom vd., 2010a; 2010b; Wong vd., 2015) ve 1990-2017 yılları arasında yayımlanan makaleleri de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. İlk taramada 31.779 makaleye erişilmiş, yapılan ön eleme ve değerlendirme sonrasında çalışmaya 567 makale dahil edilmiştir. Önceki derlemelerde yer alan makalelerle birlikte toplamda 972 makale sentezlenmiş ve kanıta-dayalı uygulama kriterlerini karşılayan 28 odaklanmış müdahale ile 10 kılavuzu olan müdahale bulunmuştur.

Journal of Autism and Developmental Disorders (2021) 51:4013–4032
https://doi.org/10.1007/s10803-020-04444-2

ORIGINAL PAPER

Evidence-Based Practices for Children, Youth, and Young Adults with Autism: Third Generation Review

Kara Hume^{1,2} · Jessica R. Steinbrenner² · Samuel L. Odom^{2,3} · Kristi L. Morin^{2,4} · Sallie W. Nowell⁵ · Brianna Tomaszewski¹ · Susan Szendrey⁴ · Nancy S. McIntyre^{6,7} · Serife Yücesoy-Özkan^{8,9} · Melissa N. Savage^{1,2}

Accepted: 11 December 2020 / Published online: 15 January 2021
© The Author(s) 2021

Abstract

This systematic review describes a set of practices that have evidence of positive effects with autistic children and youth. This is the third iteration of a review of the intervention literature (Odom et al. in J Autism Dev Disorders 40(4):425–436, 2010a; Prevent School Fail 5(4):275–282, 2010b; Wong et al. in https://autismpractices.fpg.unc.edu/sites/autismpractices.fpg.unc.edu/files/line_evidence_based_practices_2014_EBP_Report.pdf; J Autism Dev Disorders 45(7):1951–1966, 2015), extending coverage to articles published between 1990 and 2017. A search initially yielded 31,779 articles, and the subsequent screening and evaluation process found 567 studies to include. Combined with the previous review, 972 articles were synthesized, from which the authors found 28 focused intervention practices that met the criteria for evidence-based practice (EBP). Former EBPs were re-evaluated and some manualized interventions were identified as meeting EBP criteria. The authors discuss implications for current practices and future research.

Keywords Evidence-based practice · Focused intervention · Autism spectrum disorder · Children and youth

Autism is currently one of the most visible and widely discussed human conditions. Its increased prevalence has brought it to the attention of society in the United States, with world-wide recognition (Lord et al. 2020). Much discussion surrounds the conceptualization of autism as a disability or as a set of unique skills that can be viewed as strengths (Urbanowicz et al. 2019). Although there is truth in both, there is also much verification that the life course for many individuals with autism, from infancy and into

adulthood, is challenging for them and their families (Shattuck et al. 2018). In efforts to have a positive impact on this trajectory, personnel in early intervention, schools, clinics, and other human service programs search for practices that could be most effective when working with children and youth with autism (Lai et al. 2020). The increased prevalence of autism (MacLean et al. 2020) has also increased the demand for effective educational and therapeutic services, and intervention science is providing mounting evidence about practices that positively impact outcomes. The purpose of this study was to identify a set of focused intervention practices that have clear scientific evidence of positive

Supplementary Information The online version contains supplementary material available at <https://doi.org/10.1007/s10803-020-04444-2>.

✉ Kara Hume
kara.hume@unc.edu

¹ School of Education, The University of North Carolina at Chapel Hill, CB 2609 Pabody Hall, Chapel Hill, NC 27599, USA

² Frank Porter Graham Child Development Institute, The University of North Carolina at Chapel Hill, Campus Box 8040, Chapel Hill, NC 27599-8040, USA

³ Present Address: College of Education, Lehigh University, 100CCA Hall, 111 Research Drive, Bethlehem, PA 18015, USA

⁴ Department of Allied Health Sciences, The University of North Carolina at Chapel Hill, Bombardier Hall, Campus Box 7120, Chapel Hill, NC 27599-7120, USA

⁵ Present Address: College of Health, Professional and Sciences, University of Central Florida, 12805 Pegasus Drive, Orlando, FL 32816, USA

⁶ Present Address: Department of Special Education, Anadolu University, Eğinim Fakültesi, Özlül Eğitim Binası, Etepebaşı, Eskişehir 26070, Turkey

⁷ Present Address: College of Education, University of North Texas, 1300 W. Highland St., Denton, TX 76201, USA

ISSN: 1307-4474

22(2), 2021, 77 - 94

Otizm Spektrum Bozukluğu ve Zihin Yetersizliği Olan Bireylere Yönelik Cinsel İstismar Haberlerinin İncelenmesi

Nurgül Akmanoğlu¹, Şükran Alan², Esin Pektaş Karabekir³, Şerife Şahin⁴, Ezgi Alagozlu⁵ ve Çetin Topuz⁶

Öz

Cinsel istismar, istismini gerçekleştiren bireyin, rızası olmayan mağduru tehdit etmesi, zor kullanması ya da mağdurları faydalanması yoluyla ortaya çıkan istenmedik cinsel eylemlerdir. Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) ve Zihin Yetersizliği (ZY) olan bireyler yasadıkları gelişimsel yetersizlikler nedeniyle farklı güvenlik tehditleriyle karşılaşmakta ve cinsel istismara maruz kalabilmektedirler. Bu araştırmada, Türkiye’de 2015-2019 yılları arasında yayımlanan yaygın, yerel ve bölgesel gazetelerdeki ZY ve OSB olan bireylere yönelik gerçekleştirilen cinsel istismar haberleri incelenmiş ve bu konuya ilişkin çekilimsiz sonuçlar sunulmuştur. Araştırmada “cinsel taciz”, “cinsel saldırı”, “cinsel istismar”, “tecrüz”, “cinsel istismar” ve “tecrüz” anahtar kelimeleri ve “bilimsel”, “tecrüz”, “tecrüz”, “tecrüz”, “tecrüz” anahtar kelimeleri grubunu birlikte içeren haberlere ilişkin 11351 doküman incelenmiştir. Benzer içerikli haberler birleştirilerek toplam 168 haber, elektronik ortamda dosyalanmıştır. Araştırmada OSB ve / veya ZY olan bireylere yönelik gerçekleştirilen cinsel istismar haberleri, nitel araştırma tekniklerinden doküman analizi tekniğiyle incelenmiş, verilerin analizinde nitel analiz teknikleri kullanılmıştır. Bulgular; haberlere ilişkin genel bilgiler, cinsel istismara uğrayan bireylere ilişkin bilgiler, cinsel istismarın gerçekleştirilen bireylere ilişkin bilgiler ve cinsel istismara ilişkin genel bilgiler olmak üzere dört başlık altında tartışılmıştır. Bulgular doğrultusunda yasa koyuculara, ailelere, uzmanlara, öğretmenlere, habercilere ve araştırmacılara çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler

Zihin yetersizliği
Otizm spektrum bozukluğu
Cinsel istismar
Doküman analizi

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi
16 Mayıs 2021
Kabul Tarihi
09 Ağustos 2021
Makale Türü
Araştırma Makalesi

Investigation of Sexual Abuse News about Individuals with Intellectual Disability and Autism Spectrum Disorder

Abstract

Sexual abuse is an unwanted sexual activity which the perpetrator uses force upon, makes threats against, or takes advantage of the victim without his / her consent. This study aims to draw attention to the sexual abuse which individuals with intellectual disability and autism spectrum disorder are exposed to. With this aim, news published online in national, local and regional Turkish newspapers between the years of 2015-2019 related to this issue were analyzed. To reach the related media content, one of the news agencies' archive was utilized to search for published news via keywords ("sexual abuse", "sexual assault", "sexual harassment", "rape" and "intellectual", "handicapped", "disabled", "autism" and "Down"). As a result, 11351 news related to those keywords were reached and the total number of retained news was 1124. In this study, document analysis was carried out using deductive content analysis to analyze the content of news related to sexual abuse of individuals with intellectual disability and autism spectrum disorder. Findings are discussed; suggestions for researchers, legislators, families, teachers, and practitioners are posed.

Keywords

Intellectual disability
Autism spectrum disorder
Sexual abuse
Document analysis

Article Info

Received
May 16, 2021
Accepted
August 09, 2021
Article Type
Research Paper

Anf. Akmanoğlu, N. Alan, Ş. Pektaş Karabekir, E. Şahin, Ş. Alagozlu, E. ve Topuz, C. (2021). Otizm spektrum bozukluğu ve zihin yetersizliği olan bireylere yönelik cinsel istismar haberlerinin incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 22(2), 77-94. doi: 10.12984/eegeed.937865

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü öğretim üyelerinden Dr. Öğr. Üyesi Esra Orum Çattık'ın ilk yazar olduğu bu çalışmada otizm spektrum bozukluğu olan çocuğa sahip ailelerin evde çocuklarıyla gerçekleştirdikleri öğretimsel uygulamalara ilişkin görüş ve deneyimlerine ilişkin derinlemesine bilgi toplamak amaçlanmıştır. Çalışma OSB tanısı olan 10 çocuk ve bu çocukların aileleri ve öğretmenleri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Çalışmanın sonuçları ailelerin etkili uygulamaları kendi çabalarıyla ve eğitsel uygulamaları gözleyerek evde çocuklarıyla çalışırken kullanabildiklerini, belirli düzeyde araç-gereç ve ortam uyarlaması yapabildiklerini göstermiştir. Ancak bulgular ailelerin bu uygulamaları yüksek uygulama güvenirliğiyle kullanabilmek için hala desteğe gereksinim duyduklarını ortaya koymuştur.

Otizm spektrum bozukluğu (OSB) ve Zihin yetersizliği (ZY) olan bireyler yaşadıkları gelişimsel yetersizlikler nedeniyle farklı güvenlik tehditleriyle karşılaşmakta ve cinsel istismara maruz kalabilmektedirler. Bu araştırmada, Türkiye’de 2015-2019 yılları arasında yayımlanan yaygın, yerel ve bölgesel gazetelerdeki ZY ve OSB olan bireylere yönelik gerçekleştirilen cinsel istismar haberleri incelenmiştir. Toplam 11351 doküman analiz edilmiş ve bulgular; haberlere ilişkin genel bilgiler, cinsel istismara uğrayan bireylere ilişkin bilgiler, cinsel istismarın gerçekleştirilen bireylere ilişkin bilgiler ve cinsel istismara ilişkin genel bilgiler olmak üzere dört başlık altında tartışılmıştır. Bulgular doğrultusunda yasa koyuculara, ailelere, uzmanlara, öğretmenlere, habercilere ve araştırmacılara çeşitli önerilerde bulunulmuştur

Araştırma Makalesi

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 52, 464-491, [2021]
doi:10.9779/pauefd.833843

Ailelerin Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklarıyla Gerçekleştirdikleri Öğretimsel Uyarlamalarına İlişkin Fenomenolojik Bir Araştırma Esra ORUM-ÇATTIK¹ Ahmet İlhan YETKİN² Veysel AKSOY³

• Geliş Tarihi: 30.11.2020 • Kabul Tarihi: 18.01.2021 • Çevrimiçi Yayın Tarihi: 29.01.2021

Öz

OSB’li çocuğa sahip aileler kendilerine sistematik öğretim süreçleri sunulduğunda çocuklarına birçok beceri ve davranış kazandırmada olumlu çıktılar elde etmektedirler. Bununla birlikte elde edilen bu öğrenme çıktıları ailelere sistematik eğitimler verildiğinde ve etkili uygulamaları yüksek uygulama güvenirliğiyle OSB’li çocuklarına uyguladıklarında mümkün olmaktadır. Çeşitli nedenlerden dolayı her aile etkili uygulamaları öğrenme fırsatına sahip olamamaktadır. Bu araştırmada OSB olan bireylerin eğitimine yönelik herhangi bir sistematik uygulama sürecine katılmamış OSB’li çocuk ailelerinin evde çocuklarıyla gerçekleştirdikleri öğretimsel uygulamalara ilişkin görüş ve deneyimlerine ilişkin derinlemesine bilgi toplamak amaçlanmıştır. Çalışmaya bireysel veya grup eğitimi alan yaşları 0-6 yaş arasında değişen OSB tanısı almış 10 çocuk, bu çocukların aileleri ve öğretmenleri katılmıştır. Araştırmada ailelerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak derinlemesine bilgi toplanmıştır. Ayrıca öğretmenlerden bilgi formları aracılığıyla OSB olan çocuklar ve gerçekleştirilen uygulamalar hakkında veri toplanmıştır. Çalışmanın sonuçları ailelerin etkili uygulamaları kendi çabalarıyla ve eğitsel uygulamaları gözleyerek evde çocuklarıyla çalışırken kullanabildiklerini, belirli düzeyde araç-gereç ve ortam uyarlaması yapabildiklerini göstermiştir. Buna ek olarak evdeki öğretim deneyimlerinin hem ailelere hem de OSB olan çocuklara pek çok olumlu katkılarının olduğu görülmüştür. Ancak bulgular ailelerin bu uygulamaları yüksek uygulama güvenirliğiyle kullanabilmek için hala desteğe gereksinim duyduklarını ortaya koymuştur. Buna ek olarak özel eğitim öğretmenlerinin ailelerin çocuklarının eğitimlerini evde sürdürmelerinde önemli kaynaklar olduğu görülmektedir.

Anahtar sözcükler: Otizm Spektrum Bozukluğu, aile katılımı, erken özel eğitim hizmetleri, bilimsel dayanaklı uygulamalar, etkili uygulamalar.

Anf:

Orum-Çattık, E., Yetkin, A.İ. ve Aksoy, V. (2021). Ailelerin otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarıyla gerçekleştirdikleri öğretimsel uyarlamalarına ilişkin fenomenolojik bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 52, 464-491
doi:10.9779/pauefd.833843

Hazırlayanlar

Otizm Spektrum Bozukluğunun Yaygınlığı Artıyor mu?

Prof. Dr. Şerife Yücesoy-Özkan, ESOGÜ Eğitim Fakültesi Otizm Spektrum Bozukluğu Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı

Otizm Spektrum Bozukluğu Eğitimi Anabilim Dalı Kuruldu

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Tunç-Paftalı, ESOGÜ Eğitim Fakültesi

Türkiye'deki Bireylerin Otizm Algısı ve Bilgi Düzeyi

Nursinem Şirin, Tohum Otizm Vakfı Eğitim AR-GE Birimi Direktörü

Özel Öğrenme Güçlüğü Webinarı

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Tunç-Paftalı, ESOGÜ Eğitim Fakültesi

16. Yıllık Otizm Konferansı

Prof. Dr. Şerife Yücesoy-Özkan, ESOGÜ Eğitim Fakültesi Otizm Spektrum Bozukluğu Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı

Azami Öğrenim Süresini Tamamlaması Nedeniyle İlişği Kesilen veya İlişği Kesilecek Öğrenciler İçin Azami Süre Sonu Ek Sınavları

Dr. Öğr. Üyesi Esra Orum-Çattık, ESOGÜ Eğitim Fakültesi

Sayı Editörü

Dr. Öğr. Üyesi Derya Genç-Tosun, ESOGÜ Eğitim Fakültesi

Tasarım ve Dizgi

Dr. Öğr. Üyesi Derya Genç-Tosun, ESOGÜ Eğitim Fakültesi

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü
Meşelik Kampüsü
Büyükdere Mah. 26040
Odunpazarı-Eskişehir/TÜRKİYE

Telefon: +90 222 239 37 50
Bölüm Başkanlığı: 6820
Bölüm Sekreterliği: 6821
E-mail : ozelegitim@ogu.edu.tr